अर्धवार्षिक परीक्षा सन 2019 (1441 हि)

अलजामिअतुल अशरफिया मुबारकपुर आजमगढ़

कक्षा एदादिया — اعدادیہ ہندی — विषय हिन्दी

समय : 3 घंटे — पूर्णांक: 50

प्र:01- निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर दो।

(1) प्यारे नबी ﷺ क्यों दुखी रहते थे? (2) रफीक किस मजार पर गया था और क्या किया? (3) पत्र का लिफाफा और टिकट कहां मिलता है? (4) किसान से हम सब को क्या क्या मिलता है? (5) पहले भारत की हालत कैसी थी?

प्र:02- निम्नलिखित में खाली जगह भरो।

(1) सुना ! अजमेर में एक मुस्लिम साधु . . . . . (2) गरम गरम लु . . . . । (3) परंतु उसके पिता . . . . खड़े रहे । (4) मालूम नहीं कितने पैसे. . . . . . . । (5) क्या मैं . . . . वच सकूंगा?

प्र:03- निम्नलिखित में से किसी एक पाठ का सारांश (खुलासा) हिन्दी में लिखो।

(1) मां (2) कागज का अदब (3) बच्चों की सोच

अथवा

प्र:03- अपनी पाठ्य पुस्तक से किसी एक कविता का सारांश उर्दू में लिखो।

प्र:04- निम्नलिखित शब्दों को अपने वाक्यों में प्रयोग करो।

(1) समाप्त (2) विरूद्ध (3) अत्याचार (4) दुर्घटना (5) पर्याप्त

प्र:05- निम्नलिखित शब्दों का विलोम लिखो।

(1) उचित (2) धनवान (3) न्याय (4) प्रकाश (5) योग्य

प्र:06- अपने माता पिता को एक पत्र लिखकर अपने विद्यालय के बारे में विस्तार से बताओ।

प्र:07- अपनी पाठ्य पुस्तक से आठ लाईनों की कोई कविता लिखो।

प्र:08- निम्नलिखित में से किसी एक विषय पर कम से कम दस लाईनों का निबन्ध (मजमून) हिन्दी में लिखो।

(1) सफाई का महत्व (2) स्वास्थ्य (3) ईद मिलदुन्नबी

प्र:09- निम्नलिखित का उर्दू में अनुवाद करो।

(1) शरीर को स्वस्थ रखने के लिए प्रतिदिन स्नान करना जरूरी है ।

(2) हमें अत्यधिक मात्रा में पानी का सेवन करना चाहिए ।

(3) यह पुस्तक बहुत सरल और मनोरंजन पर आधारित है ।

(4) हमें ऐसी बातें सीखनी चाहिए जो भविष्य के लिए उपयोगी एवम् लाभदायक हों ।

(5) फकीर ने जमीन पर अपना शीश नवा दिया और रो-रोकर खुदा से प्रार्थना करने लगा ।

प्र:10- निम्नलिखित का हिन्दी में अनुवाद करो।

(۱) حضرت ابوبکر پہلے ہی سے آپ کی حقیقت سے آگاہ تھے، آپ کی بات سنتے ہی اسلام قبول کر لیا۔

(۲) وہاں بہت اونچے اونچے محل اور طرح طرح کے کارخانے بنے ہوئے ہیں، جسے دیکھ کر متعجّب ہو جانا پڑتا ہے۔

(۳) ایسا تو نہیں ہے کہ ہمارے علاقے کا کوئی دولت مند آدمی کسی غریب پر ظلم کرنا چاہتا ہو جس سے ہم سب کو نقصان ہو۔

(۴) اس طرح خواجہ صاحب نے دلوں کو فتح کر کے ہندوستان میں مذہب اسلام کو پھیلایا۔

(۵) لیکن پتا نہیں کیوں ان حضرات نے اس طرح توجہ نہیں کی۔

۷۸۶ - پرچہ امتحان ششماہی، الجامعۃ الاشرفیہ، مبارک پور ۱۴۴۱ھ / ۲۰۱۹ء

وقت: ۳ر گھنٹے - (فارسی قواعد و انشا - برائے درجۂ اعدادیہ) مقررہ نمبر: ۱۰۰

(۱) مصدر اور اس کی تمام قسموں کی تعریف مثالوں کے ساتھ تحریر کیجیے ———— ۱۰

(۲) حروف جر اور کلمات استفہام کی تعریف کرتے ہوئے دونوں کو شمار کرائیے اور جملہ حروف جر کی مثال جملوں میں استعمال کے ساتھ پیش کیجیے ———— ۱۰

(۳) فعل میں کل کتنے صیغے بنتے ہیں؟ ہر ایک کی علامت مثال کے ساتھ بتائیے اور ماضی مطلق و ماضی استمراری بنانے کے قاعدے مثالوں کی روشنی میں تحریر کیجیے ———— ۱۰

(۴) فعل ماضی کی تمام قسموں کو مجہول بنانے کا طریقہ مع مثال لکھیے ———— ۱۰

(۵) فعل نہی معروف و مجہول بنانے کے قاعدے لکھ کر دونوں کی گردانیں ترجمہ کے ساتھ تحریر کیجیے ———— ۱۰

(۶) مندرجہ ذیل فارسی جملوں کا اردو میں ترجمہ کیجیے: ———— ۲۵

۱- گربۂ خالد، سطر زاہد ۲- خامۂ نو، دعوائے غلط ۳- برگہائے درخت، قلمہائے قشنگ ۴- اطاق خواب تاریک است ۵- مویش دراز است ۶- پس احمد کہ بود؟ ۷- لباس پشمی لبادۂ زمستان است ۸- یکم شوال عید الفطر است ۹- سعید نان گرم با ترہ خورد ۱۰- او ناگاہ بر زمین افتاد استخوانش شکست ۱۱- زنان، دختران خویش را اردو آموختہ اند ۱۲- شما فنجان چائے بر میز نہادہ بودید ۱۳- ما شکار فیل می کردیم ۱۴- آفتاب بر آسمان ہنوز دمیدہ باشد ۱۵- شاید چنیں کار نہ کردے پس پشیمانہ شدے ۱۶- طفلان محنتی از استاد ستودہ شدہ اند ۱۷- ریحانہ بر رخ خود نقاب انداز د ۱۸- تو بر لوح حجر چہ می نویسی؟ ۱۹- امید است کہ او پس فردا از زنداں رہائی خواہد یافت ۲۰- بہ درس خود محنت کنید تا جائزہ دادہ شوید ۲۱- رئیس دانش کدہ در دفتر نہ نشستہ بود ۲۲- رسول ما حضرت محمد صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم شفاعت کنندہ اند - ۲۳- افسردہ دلے افسردہ کند انجمنے را ۲۴- شبان گاہ، طالبان خواندۂ دانش گاہ یاد می کنند ۲۵- رنج و غم است کہ ہمہ طالبان کامیاب ہستند مگر تو -

(۷) مندرجہ ذیل اردو جملوں کی فارسی بنائیے: ———— ۲۵

۱- محمود کی شادی میں سوائے زید کے سب کو دعوت نامے دیے گئے ۲- جو لوگ زیادہ مال دار ہیں زیادہ لالچی ہیں ۳- پیاسا کوا اڑتا ہوا آیا اور پیالے کے قریب بیٹھ گیا ۴- پنکھے کو بادکش اور بادزن کہا جاتا ہے ۵- اللہ تعالیٰ کی یاد ہر جگہ اور ہر وقت کرنی چاہیے ۶- سانپ کا کاٹا سوئے، بچھو کا کاٹا روئے ۷- پیدا کرنے والا روزی بھی دیتا ہے ۸- طالب علم محنت سے نہیں گھبراتے ہیں ۹- غریبوں اور مسکینوں کی مدد کر ۱۰- وہ ہماری تنخواہ بڑھائے گا ۱۱- احمد کا لڑکا میڈیکل کالج میں پڑھتا ہے ۱۲- خالق دو جہاں مسلمانوں پر کرم کرے گا ۱۳- میں ستایا جاتا تھا ۱۴- کاش تم لوگ خدا کے فرماں بردار ہوتے ۱۵- تو شام کے وقت مدرسہ سے باہر نکلا ہوگا ۱۶- تو خط لکھتا تھا ۱۷- تم نے اس کو کیوں گالی دی تھی؟ ۱۸- درزی نے کپڑا درست کر دیا ہے ۱۹- تم لوگوں نے ایک چمچہ خریدا - ۲۰- میرے بھائی کی عمر تیس سال ہے ۲۱- سال کی ابتدا محرم سے ہے ۲۲- جنوری جاڑے کا مہینہ ہے - ۲۳- مسجد سے مدرسہ تک میدان ہے ۲۴- اس کا ماموں وکیل ہے ۲۵- اس کے دادا عالم ہیں -

امتحان شش ماہی الجامعۃ الاشرفیہ مبارک پور، اعظم گڑھ ۱۴۴۱ھ / ۲۰۱۹ء

وقت: ۳/گھنٹے (گلزار دبستاں درجہ اعدادیہ) مجموعی نمبر: ۵۰

۱) درج ذیل جملوں کا اردو میں ترجمہ کریں اور خط کشیدہ الفاظ کا مصدر اور ماضی بتائیں۔ ۱۰ + ۵ = ۱۵

(۱) شما کے می روید؟ (۲) آب بیار (۳) باش باش کہ می رسم (۴) سرش بسنگ خورد (۵) شما کدامش می خواہید؟ (۶) چرا بگریزم؟ (۷) امروز متفکر بنظر می آئی (۸) نیم شب بر آسمان روشنی چہ بود؟ (۹) میاں سقوی نگہ دار (۱۰) ایں حرف شما بے قاعدہ ست، سرمشق را دیدہ بنویس (۱۱) احمد ساعتے ہم بخانہ نمی ماند (۱۲) عم زادۂ شما چند سالہ است؟ (۱۳) صبح کہ از رخت خواب برخاستم دیدم سرم درد می کند (۱۴) سائیس را بگو کہ اسپ عربی را زین کند (۱۵) زغال روشن کن، بمنقل گزاشتہ بیار (۱۶) روغن در چراغ بریز کہ خاموش نہ شود (۱۷) شادی را دیدی؟ (۱۸) برائے جناب آغا فرش خواب بینداز (۱۹) اکنوں گیاہ می روید، روے زمین ہمہ سبز می شود (۲۰) قلیان پیش جناب بگزار، دودے کردہ بدہ۔

۲) مندرجہ ذیل عبارتوں کا اردو میں ترجمہ کریں نیز خط کشیدہ الفاظ میں فعل اور صیغے کی تعیین کریں۔ ۱۰ + ۳ = ۱۳

شاعر گفت: اے ندیم! اگر مردی بیا، بجاے من بنشیں تا من برخیزم • اعرابی شترے گم کردہ بود، سوگند خورد کہ چوں بیابم بیک درم بفروشم • گفت: کہ اگر بار دیگر موے ریش خواہی برکند بر تو سیاست خواہم نمود • اگر چشمت درست بودے نان سوختہ نمی خوردے • دہقانے خرے داشت، از سبب بے خرچی خر را برائے چریدن بباغے سر می داد • بادشاہ گفت: اگر سوداگراں اسپاں را بیارند پس چہ باید کرد؟ • در ضلع پارس رہزنان پسرم را کشتند و متاعش بغارت بردند • مرد جہاں گرد ناچار شد، ہم دراں بیشۂ پر خار اقامت کرد تا باشد کہ کسے بفریادش رسد و دادش دہد • ملوکاں کہ راہ خدا دیدہ اند خسک از سر راہ برچیدہ اند • درویشے بر دکان بقالے رفت و در خریدن شتابی کرد، بقال درویش را دشنام داد، درویش در خشم شد و پاپوشے بر سر بقال زد۔

۳) درج ذیل جملوں کا اردو میں ترجمہ کریں۔ ۷

ہر کہ پند بزرگاں نمی شنود در ہلاک خود سعی می نماید (۲) مدارا با دشمن خوش ست، صاحب درد بہ مداوا می رسد (۳) در پے ایذا و تکلیف کسے نباید شد. آزار رسانیدن نتیجۂ نکونہ دارد (۴) ہر سرے کہ داری مخفی بہتر ست؛ زیرا کہ محرم اسرار در عالم کم تر (۵) طمع بد ست و از زیادہ طلبی اصل سرمایہ ہم از دست رود (۶) خوانندۂ علم اگر کہ باشد مہ گردد، اگر فقیر باشد توانگر گردد (۷) اگر نفس ناطقہ از اخلاق ذمیمہ پاک نباشد تعلیم علوم او را موجب ازدیاد فساد می شود۔

۴) مندرجہ ذیل جملوں کا فارسی میں ترجمہ کیجیے جو تمھاری کتاب سے لیے گئے ہیں۔ ۵

تو اس کو مت اڑنے دے۔ میرے پاس چھری ہے۔ میں نے اپنا حساب صاف کیا۔ تم مطمئن رہو۔ کتاب طاق پر رکھ۔ تیرے بھائی کی شادی ہوگئی؟ ایک بات مشورہ طلب ہے۔ شیراز سے نکلے ہوئے کتنے دن ہوگئے؟ بارش تیز ہو رہی ہے۔ عمر کو کس کام میں صرف کرنا چاہیے؟

۵) درج ذیل الفاظ کے معانی لکھیں اور اپنے فارسی جملوں میں استعمال کریں۔ ۵

منقار سرود زاغ ساغر قیماق

۶) اپنی کتاب سے کسی ایک حکایت کا خلاصہ فارسی زبان میں لکھیں جو پانچ سطر سے کم نہ ہو۔ ۵

۷۸۶ — امتحان ششماہی، الجامعۃ الاشرفیہ، مبارک پور — ۱۴۴۱ھ/۲۰۱۹ء

وقت: ۳ گھنٹے (منہاج العربیہ — برائے اعدادیہ وخصوصی) مجموعی نمبر: ۴۰

(۱) درج ذیل جملوں کا اردو میں ترجمہ کرو ——— ۱۰

۱- هل أنت صديق المعلم؟ أنا صديق. ۲- أين السمك؟ السمك في الماء. ۳- العلم نعمة للإنسان، الدرس سهل للولد. ۴- لمن هذا القفص؟ هذا القفص لفريد. ۵- على ذلك الغرس ورق وورد، الورق أخضر والورد أحمر. ۶- الإسلام ديني، وهذا الدين سهل. ۷- أكل شيء رخيص؟ لا، كل شيء ليس برخيص. ۸- درس المحادثة مفيد، فصل الشتاء بارد. ۹- أي شيء أمام الولد؟ أمامه طاولة. ۱۰- في ذلك الكتاب منهاج جديد، ذلك الرجل مشغول بالقراءة. ۱۱- هذا دكان الفاكهاني، فيه كل قسم من الفاكهة موجود. ۱۲- الموز الأصفر رخيص، ذلك الدكان مشهور في البلد. ۱۳- لكل شغل عنده وقت معلوم، له دخل في كل شيء. ۱۴- هو الله في الأرض وفي السماء، فضله كبير. ۱۵- أليس الصبح بقريب؟ أليس هذا بالحق؟

(۲) مندرجہ ذیل جملوں کی عربی بناؤ ——— ۱۰

۱- کیا تو مسلم ہے؟ ہاں، میں مسلم ہوں، یہ قرآن ہے۔ ۲- اسلام ایک دین ہے، پانی وضو کے لیے ہے۔ ۳- لباس انسان کے لیے ضروری ہے، فقیر زمین پر کھڑا ہے۔ ۴- مسجد عبادت کے لیے ہے نہ کہ کھیل کے لیے، علم بھی مفید ہے اور کھیل بھی مفید ہے۔ ۵- کیا وہ لڑکا پڑھنے اور لکھنے میں مشغول ہے؟ کیا پانی وضو کے لیے ضروری ہے؟ ۶- کیا یہ کتاب قرآن ہے؟ ہاں، یہ کتاب قرآن ہے۔ ۷- کون سا انسان تصویر میں ہے، کیا تصویر اسلام میں جائز ہے؟ ۸- جاڑے کا موسم دور نہیں ہے، گرمی کا موسم تمہارے نزدیک کیسا ہے؟ ۹- عمل علم کے لیے ضروری ہے، کیا ہر انسان کے لیے موت ہے؟ ۱۰- عربی زبان مشکل نہیں ہے، بلکہ تعلیم کا طریقہ مشکل ہے۔

(۳) نیچے دیے گئے سوالوں کے جواب عربی میں تحریر کرو ——— ۱۰

۱- هل هذا كتاب؟ ۲- ما في الماء؟ ۳- هل أنت هندي؟ ۴- هل القرآن في العربي؟ ۵- أهذا المدرس مؤدب؟ ۶- هل الليمون حامض؟ ۷- أين صديقك؟ ۸- أي منهاج مفيد؟ ۹- هل الببغاء طائر جميل؟ ۱۰- كيف خلق المؤدب؟

(۴) آنے والے مفردات کو اردو میں بدلو ——— ۵

الورق، الفأس، القفص، الورد، الأصيص، الطاولة، العنب، القنو، التين، الفاكهاني، الرمان، البرتقال، السمين، قلم الحبر، قلم الرصاص

(۵) درج ذیل الفاظ کی عربی لکھنے کے بعد انھیں جملوں میں استعمال کرو ——— ۵

بندر، گدھا، درخت، کوا، دوست، سبز، سستا، نیا، رنگ، محنتی

بسم اللہ الرحمن الرحیم

پرچہ ششماہی امتحان جامعہ اشرفیہ، مبارکپور، اعظم گڑھ سنہ ۱۴۴۱ھ / ۲۰۱۹ء

وقت: تین گھنٹے (تسہیل المصادر — درجۂ اعدادیہ) مجموعی نمبر: ۶۰

۱— درج ذیل اصطلاحات کی مثالوں کے ساتھ تعریف کیجیے ——— ۵

متعدی — معروف — مجہول — منفی — فعل۔

۲— ماضی مطلق مجہول کی تعریف اور بنانے کا قاعدہ اور آراستن مصدر سے ماضی مطلق منفی مجہول کی گردان مع ترجمہ تحریر کریں ——— ۵

۳— فعل ماضی تمنائی اور حال کی تعریف اور بنانے کے قاعدے تحریر کرتے ہوئے فرستادن مصدر سے ماضی احتمالی معروف اور حال مجہول کی گردانیں مع ترجمہ قلمبند کریں ——— ۱۰

۴— بخشیدن مصدر سے نہی معروف کی گردان مع ترجمہ لکھیں نیز اسم فاعل اور اسم مفعول کی تعریف اور بنانے کے قاعدے اور گردان ترجمے کے ساتھ لکھیں ——— ۱۰

۵— درج ذیل فارسی جملوں کا اردو ترجمہ کرکے ہر ایک کا فعل و صیغہ بھی لکھیں ——— ۱۰

گفتم — شنیدی — نواختہ شدند — نشنودہ شدم — گریختہ اند — نہ پسندیدۂ — سپردہ شدہ بودم — اندوختہ بودیم — نمی خندیدم — شناختہ نمی شدم — نہ طلبیدندے — خوانی — گفتہ شوند — نمی خوریم — خواہیم آمد — بخشیدہ خواہد شد — باید کہ شناختہ شوم — بنوش — مگو — باید کہ نہ بخشد۔

۶— درج ذیل اردو جملوں کا فارسی ترجمہ کرکے ہر ایک کا فعل و صیغہ بھی لکھیے ——— ۱۰

انہوں نے پیا — تم نے کھایا — تم تعریف کیے گئے — ہم نے نہیں جھٹکا — وہ پہچانے گئے ہیں — تم دیے گئے ہو — میں نے پہچانا تھا — تم نے سونپا تھا — وہ نہیں کودتا تھا — ہم پڑھتے تھے — کیا اچھا ہوتا کہ وہ لکھتے — وہ بخشے جائیں — میں پڑھوں — ہم نہیں ستائے جاتے ہیں — وہ لکھے گا — تم بلائے جاؤ گے — تو پڑھ — چاہیے کہ وہ لکھیں — تو نہ لا — چاہیے کہ وہ نہ بلائے جائیں۔

۷— درج ذیل مصادر کے معانی، مضارع، اسم فاعل سماعی اور حاصل مصدر تحریر کریں ——— ۱۰

ہراسیدن — نگریستن — مانستن — لرزیدن — گریستن — کاہیدن — فرسودن — طرازیدن — شتافتن — ستائیدن — کردن — رسیدن — دوختن — خرامیدن — چسپیدن — جوشیدن — تپیدن — پیمودن — بودن — آشامیدن۔

ہدایت: تمام سوالات حل کریں۔

۷۸۶- امتحان ششماہی جامعہ اشرفیہ مبارک پور ۱۴۴۱ھ / ۲۰۱۹ء

وقت: ۳ر گھنٹے (خوش خطی و املا - اعدادیہ) مجموعی نمبر - ۱۰۰

---

(۱) درج ذیل عبارت اپنی کاپی میں واضح اور خوش خط لکھیں ـــــ ۲۵

سراج الہند کی خدمات کا دائرہ پورے برصغیر کو محیط ہے، انھوں نے درس وتدریس، تصنیف و تالیف، تزکیہ و ارشاد اور وعظ و خطابت چاروں طریقوں سے دین وعلم کی خدمت اور عوام وخواص کی فکری، قلبی اور عملی تربیت میں کارہائے نمایاں انجام دیے ہیں، ان کی درس گاہ فیض سے نامور علما و محدثین اٹھے ہیں، ان کی تعلیم وارشاد سے ایک جماعت نے راہ سلوک طے کرکے ہدایت و رہ نمائی کا فریضہ انجام دیا ہے، ان کے مواعظ حسنہ سے ایک جہان فیض یاب ہوا ہے اور ان کی تحریریں آج بھی اہل علم کی دست گیری اور مشکل کشائی کرتی ہوئی نظر آتی ہیں۔

(۲) درج ذیل عبارت صحیح املا کے ساتھ اپنی کاپی میں لکھیں ـــــ ۲۵

امام احمد رضا قدس سرّہ نے عربی زبان میں شاندار، وقیع اور بیش قیمت خطبے لکھے جن میں کدر مشترک کے طور پر ذور بیان، مطانت اسلوب، قوّت تاسیر، پلاوٹ الفاظ، مطلب سمجھانے اور زہن نسین کرانے کے لیے قرآن کے طرز بیان کی پیروی وغیرہ اوصاف پائے جاتے ہیں۔ آپ کی تحریروں میں علاّمہ شامی کا تفکّہ، امام غزالی کی تقطہ سنجی، امام رازی کی دقت تذز اور امام سیوطی کے وصعت مطالح کا جلوہ دکھائی دیتا ہے۔

(۳) درج ذیل الفاظ درست کرکے اپنی کاپی میں لکھیں ـــــ ۱۰

ہمراز، ظرف نگاہی، پہلو تہی، جم گفیر، گنودگی، شرہط الوز، امیق مطالعہ، حسب ماحول، سبک دوش، زاجب نظر

(۴) مناسبت کا لحاظ کرتے ہوئے درج ذیل الفاظ درست کرکے لکھیں ـــــ ۱۰

بیلکھ وبن، زجر و توبیخ، ظلم و تغیان، شور و گوگا، افرات و تفریت، جوش و کھروس، مہو حیرت، نظر گائر، لائق و پھائق، ماکول و منقول

(۵) درج ذیل الفاظ کے معانی لکھ کر جملوں میں استعمال کریں ـــــ ۵+۵ = ۱۰

تیز گام، عزم مصمم، فلک بوس، شیریں کلام، بغض و عناد

(۶) درج ذیل عنوانات میں سے کسی ایک پر کم از کم دس جملوں پر مشتمل مضمون لکھیں ـــــ ۱۰

(۱) مذہب اسلام (۲) صفائی کی اہمیت (۳) میری پسندیدہ کتاب

(۷) والد صاحب کے نام ایک خط لکھ کر انھیں اپنے حالات اور نتیجۂ امتحان سے آگاہ کریں۔ ـــــ ۱۰

۷۸۶ امتحان ششماہی، جامعہ اشرفیہ، مبارک پور، سنہ ۱۴۴۱ھ / ۲۰۱۹ء

وقت: ۳ گھنٹے — (درجۂ اعدادیہ، فارسی کی پہلی) — مجموعی نمبر: ۵۰

نوٹ: تمام سوالوں کے جوابات مطلوب ہیں۔

(۱) نیچے دیے گئے جملوں کا اردو میں ترجمہ کریں اور خط کشیدہ الفاظ کے صیغے بتائیں ——— ۲+۶ = ۸

(۱) اسپ چابک از دست خود دادم (۲) نامۂ شما برادرِ خود دادیم (۳) مردے در مسجد آمدہ نماز کرد با وے سخنے گفتہ بودم (۴) اگر ما بہ مدرسہ می رفتیم، از شما می گزشتیم (۵) ما بیرونِ مسجد خوراہیم نشست (۶) چوں ایں بود، آں ہم بود (۷) مرد باید از یادِ خدا غافل نماند (۸) احمد مشق می کند"

(۲) درج ذیل عبارت کا ترجمہ کریں نیز فعل نہی اور فعل امر کی تعیین کریں۔ ——— ۴+۴ = ۸

① کم خور، تا خود نہ رنجی ② کم گو، تا دیگراں نہ رنجند ③ جائے خود بر آرام بنشیں ④ ایں کتاب را از دست مدہ ⑤ زبانِ فارسی خیلے دشوار نیست، لاکن شیریں است ⑥ شرم مکن ہرچہ بتوانی بپارسی حرف بزن ⑦ ہم ذی الحجہ می گزارند ⑧ در ماہ رمضان روزہ می گیریم'

(۳) درج ذیل عبارت کا ترجمہ کرتے ہوئے خط کشیدہ الفاظ کے مصادر لکھیں ——— ۲+۶ = ۸

① دروغ روزی را بکاہد ② جامۂ سفید بہترین جامہا است ③ بیمار را روزِ اول باید پرسید ④ خفتان بانات بیار ⑤ بند در زیر جامہ بکش ⑥ روغن در چراغ بریز کہ خاموش نشود"

(۴) نیچے دیے گئے جملوں کا ترجمہ کریں اور خط کشیدہ صیغوں سے ماضی مطلق لکھیں ——— ۲+۶ = ۸

① برادرم چہ کند؟ بیروں رود ② خط نویسد، سبق خود آموزد ③ اگر محمود آید، بر اسپم سوار شود' ④ یاراں را وقت سختی بیازما ⑤ مادر و پدر را غنیمت داں ⑥ مالِ خود بدوست و دشمن منمائے ⑦ کار با بادانش وتدبیر کن ⑧ بد لوانہ و مست سخن مگوئے"

(۵) درج ذیل اشعار کا اردو میں واضح ترجمہ کریں ——— ۸

نام حق بر زباں ہمی رانیم۔ — کہ بجان و دلش ہمی خوانیم
روز و شب طاعتِ قبول دہیم — پیروِ امتِ رسول و یکیم
روزِ محشر کہ جاں گداز بود — اولیں پرسشِ نماز بود
یا الٰہی بدہ تو توفیقم — راہ بنما بسوئے تحقیقم
گر تو خواہی کہ شرع آموزی — بایدت جد و جہد و دلسوزی
مرد باید کہ ہر کجا باشد — عزتِ خویشتن نگہ دارد
بطریقے رود کہ مردم را — سر سوئے ز خود نیاز آرد
ہمہ کس را ز خویش بر دارد — ہیچ کس را حقیر نشمارد

(۶) مندرجہ ذیل اردو الفاظ کی فارسی لکھیں ——— ۵

آگ، مشرق، مغرب، ناک، کان، سختی، تمام، ٹھیک، بٹن، خدمت گار،

(۷) مندرجہ ذیل واحد کلموں کو جمع میں تبدیل کریں ——— ۵

جامہ، چشم، اسپ، دست، بندہ، گوید، رود، ماند، بیند، گیرد،

الجامعۃ الاشرفیہ مبارکپور اعظم گڑھ
امتحان ششماہی ۱۴۴۱ھ / ۲۰۱۹ء

وقت: ۳ گھنٹے درجہ - اعدادیہ حساب مجموعی نمبر 50

نوٹ :- سبھی سوالات حل کریں۔

سوال نمبر ۱ خالی جگہ بھرو (الف) ۵/۵ = ۱ ——— 1×۵
(ب) ۴۳۲ = ۴۰۰ + ۳۰ + ۲
(ج) ۹۸ + ۰۰ = ۹۸
(د) ۷ × ۵ = ۷ × ۵
(ہ) ۸ ÷ ۸ = ۱

سوال نمبر ۲ (الف) حاصل ضرب معلوم کرو ۲۰ × ۲۵ = ۵۰۰ ——— ۲×۵
(ب) ۱۳ میں سے ۳ کتنی بار گھٹایا جا سکتا ہے؟ ۴ بار
(ج) جوڑو ۵/۹ اور ۳/۹ = ۸/۹
(د) فرق بتاؤ ۲۰۴۵ — ۱۰۲۳ = ۱۰۲۲
(ہ) خارج قسمت اور باقی بتاؤ ۹۵ ÷ ۱۰ ۹ خارج قسمت باقی ۵

سوال نمبر ۳ (الف) حاصل ضرب معلوم کرو ۲۰۰ × ۴ = ۸۰۰ ——— ۳×۵
(ب) ایک سال میں ۳۶۵ دن ہوتے ہیں تو ۳ سالوں میں کتنے دن ہوں گے؟ ۱۰۹۵
(ج) ۵۹ آموں کی ۷ برابر برابر ڈھیریاں لگائی گئیں کتنے آم بچے؟
(د) ۶۷۲ میں کیا گھٹایا جائے کہ ۳۱۷ بچے؟ = ۳۵۵
(ہ) قیمت بتاؤ ۱/۷ + ۲/۷ + ۳/۷ = ۶/۷

سوال نمبر ۴ (الف) چار ہندسوں کی سب سے بڑی اور سب سے چھوٹی گنتیوں کا فرق معلوم کرو؟ ——— ۴×۵ = ۸۹۹۹
(ب) تین گاؤں کی آبادی ۲۳۸۰، ۳۲۰۸، اور ۴۰۹۵ ہے۔ تینوں گاؤں کی کل آبادی کیا ہے؟ = ۹۶۸۳
(ج) کسروں کو بالترتیب بڑھتے ہوئے لکھو
۳/۵، ۱۳/۱۰، ۲۲/۸، ۳۵/۹، ۳۰/۷
(د) گنتیوں کو ہندسوں میں لکھو
چار سو پچاس، چھ سو اٹھائیس، سات سو اٹھہتر، آٹھ سو پچہتر
۴۲۸ ۷۷۸ ۸۷۵
(ہ) خالی جگہ بھرو
۳۰۴۵ = ۳ ہزار ۰ سیکڑا ۴ دہائیاں ۵ اکائیاں
۵۳۰۸ = ۵ ہزار ۳ سیکڑے ۰ دہائی ۸ اکائیاں